

«رته فگی کۆن بیلدرینه—جاستار مەن جاس
وسپرمەدەرگە ارنالغان تیزبەکتی کتاپتار»

قیال - عاجایپ ەرتەگسلەری

ۋلتتار باسپاسی

قىيال - عاجايىپ ەرتەگىلەرى

باسپاغا داينداغان: ز. سەيتجانوۋ

ر. تۈرسىبەك

ۋىلتار باسپاسى

图书在版编目 (CIP) 数据

哈萨克族神话故事选 / 赛依提江编. —北京: 民族出版社,
2006. 5 (托起明天的太阳——民文青少年读物丛书)
ISBN 7-105-07702-6

I. 哈... II. 赛... III. 哈萨克族—神话—作品集—中国—哈萨克语
(中国少数民族语言) IV. I 277. 5

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2006) 第 052565 号

哈萨克族神话故事选

责任编辑: 巴克特拜克

封面设计: 吾要

出版发行: 民族出版社

社 址: 北京市和平里北街 14 号

邮 编: 100013

网 址: <http://www.e56.com.cn>

电 话: 010-64228006

经 销: 各地新华书店

印 刷: 北京艺辉印刷有限公司印刷

开 本: 787 毫米×1092 毫米 1/24

印 张: 4.25

版 次: 2006 年 6 月第 1 版 2006 年 6 月北京第 1 次印刷

印 数: 0001—3000 册

定 价: 8.00 元

جاۋاپتى رەداكتورى: باقتىبەك توقتاسىن ۇلى
مۇقاباسىن جويالاعان: ۋياۋ

قىيال - عاجايىپ ەرتەگىلەرى

بىلىپ تاراتۇشى: ۇلتتار بىلىمى
*ادىرىسى: بيجيىڭ شىعىس قالا رايونى خېيىڭلى سولتۇستىك كوشىسى 14-اۋلا
پوچتا *نومۇرى: 100013
تەلەفون *نومۇرى: 010-64228006

تور بەكەتى: <http://www.e56.com.cn>

بىلىپ زاۋۇتى: يىھۈي بىلىپ زاۋۇتىدا بىلىمى
ساتۇشى ورنى: شىنخۇا كىتاپ دۈكەندىرىدە ساتىلدى
ۋاشىمى: 787 مىللىمەتر $\times$ 1092 مىللىمەتر، 24 فورىمات
بىلىپ تابىلى: 4.25

بىلىمى: 2006 - جىلى ماۋسىم *بىرىنشى بىلىمى
بىلىمى: 2006 - جىلى ماۋسىم، بيجيىڭ، 1 - بىلىمى
تارالمى: 3000 - 0001
بىلىمى: 8.00 يۈەن

ارۇنا بىلىمىنىن شىققان ەڭبەكتەردى پايدالاندىق.

باسپادان

جاستار مەن جاس وسپىرىمدەر—وتانىمىزدىڭ بولاشاقى. ۇلتتاردىڭ دامۋى مەن العا باسۋى ۇمىتى از ۇلت جاستارى مەن جاس وسپىرىمدەرىنىڭ اقاۋسىز ەسەيىپ-ەرەجەتۈنە بايلانستى. جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۇ، جۇڭخۇا ۇلتتارىنىڭ ۇلى كوركەيىپ-گۈلدەنۋىن جۈزەگە اسىرۋ ساپارىندا ەلىمىز ۇلى مۇراتتى، وسكەلەك ۇمورالدى، ۇبىلىمدى قادىرلەيتىن، مول ۇبىلىمدى، جان-جاقتىلى جەتىلگەن، جاڭالىق جاراتۋعا باتىل، قاجىماس قاجىرلى، بەلسەنە العا ۇمتىلاتىن ۇار ۇلت دارىندىلارىنىڭ زاپاس قوسىنى مەن سىتەرىنىڭ ۇزباسارلارىن قاجەت ەتەدى.

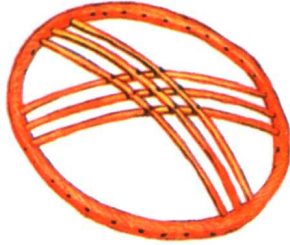
”كىتاپ—ادامزات العا باسۋىنىڭ باسپالدىعى“. از ۇلت جاستارى مەن جاس وسپىرىمدەرىنىڭ ەسەيىپ-ەرەجەتۋى، العا باسۋى ۇماندى دە ماعىنالى وقىپ ۇيرەنۋەن قول ۇزە المايدى. قالىڭك از ۇلت جاستارى مەن جاس وسپىرىمدەرىنىڭ عىلمى بىلىمدەردى ۇيرەنۋ، يدەيالىق-ۇمورال ساپاسىن جوعارىلاتۋ، رۋحانى مادەنيەت تۇرمىسىن بايىتۋ قاجەتتىن قاناعاتتاندىرۋ ۇشىن ۇبىز جاستار مەن جاس وسپىرىمدەرگە ارنالغان تىزبەكتى كىتاپتاردى موڭغۇل، زاڭزۇ، ۇيعۇر، قازاق، چاۋشيان تىلدەرىندە باسپادان شىعارىپ وتىرمىز. يدەيالىق-ۇمورال، عىلمى ۇبىلىم، ادەبيەت-كوركەمونەر، مادەنيەت، وقۇ-عارتۇ، تاريحي ۇبىلىم، زاڭدى جالپىلاستىرۋ تاريپەسى، قوعامدىق ۇمىر قاتارلى ۇارقايسى جاقىتارعا ساياتىن بۇل تىزبەكتى كىتاپتارعا «ەرتەڭگى كۇن يەلەرىنە—جاستار مەن جاس وسپىرىمدەر-گە ارنالغان تىزبەكتى كىتاپتار» دەگەن ورتاق ات قويدىق. بۇل كىتاپتار 11-بەسىجىلدى پىلان كەزىندە ارت-ارتىنان جارىق كورمەكتى.

بۇل كىتاپتار از ۇلت جاستارى مەن جاس وسپىرىمدەرىنىڭ وزىنە ۇتان ەرەكشەلىكتەرى مەن قاجەتسىنۋىن كوزدە ۇستاي وتىرىپ، احبارات، باسپا ۇسوز باس مەكەمسى تانىستىرعان، جاستار مەن جاس وسپىرىمدەرگە باعىتتالغان ۇجۇز ۇتۇرلى كىتاپتان نەمەسە ۇار ۇلتتىڭ جەتكىشەكتەرىنە ارنالغان ۇداستۇرلى، ۇزدىك ۇتول تۇنىدىلارى مەن باسقا دا باسلىمدىلاردان جارىق كورگەن، جاستار مەن جاس وسپىرىمدەرگە ۇاداي قاجەت ۇزدىك تۇنىدىلاردى نەگىز ەتىپ، سارالاپ قۇراستىرىلغان جانە ۇدارىلغان. مۇندا مازمۇنى باي بىلىمدىك سىپاتى مەن قىزىعارلىق سىپاتى تەك، فورماسى ۇۋان ۇتۇرلى، ۇعىنىقتى، تىلگە جەڭىل بولۇنما ۇمان بەرىلدى. از ۇلت جاستارى مەن جاس ۇوسپىرىم بالالاردىڭ وقىپ تاريپە ۇۋىنا، ساپاسىنىڭ جوعارىلاۋىنا جانە داۋىر مەن بىرگە العا باسپى ەسەيىپ-ەر-جەتۋىنە پايدالى بولسا ەكەن دەگەن تىلەك ايتامىز.

ۇلتتار باسپاسى، 2006-ۇساۋىر

«هەرتەخگی کۆن یەلەرسنە—جاستار مەن جاس
وسپەرمەدەرگە ارنالغان تەزبەکتی کەتاپنار»

مازمۇنى

1	 ەلمەستىڭ ادامگەرشىلىگى
8	 التىن جۇزىك
13	 تازشا بالانىڭ اقىلى
18	 اسان باتىر
24	 باي مەن بالاسى
31	 جەتى ونەرپاز
37	 بالمىقى مەن سىقىرشى
42	 قالى مەن قازى
46	 التىن ءمۇيزدى كىيىك
50	 جالماۋىزدى الداعان قىزدار
53	 كۇيەۋ تاڭداغان قىز
56	 اڭشى مەن سىقىرشى ايەل
60	 ەتىكىشى
63	 حان قىزىن العان جارلى

67	مولدا، ۇستا، تىگىنىشى.....
70	پاتشانىڭ ۇش قىزى.....
75	دوستىق.....
80	ۇش باتىر.....
84	التىن ات.....
91	ايداھار.....
94	تاس بولعان شاھار.....

ەلەمەستىڭ ادامگەرشىلىگى

مرتەدە ئىبر كەدەيدىڭ ئۇش بالاسى بولسىتى. ئۇشەۋنىڭ مىنەزى ئۇش تۇرلى ەكەن. ئلكەنى قاتىگىز، قۇتەك قانا ئوزىن ويلايتىن، ال ورتانشىسى جىگەرسىز، ەلدىڭ ايتقانمەن جۇرەتىن ادام بولسپ وسەدى. ەڭ كىشىسىنىڭ اتى ەلمەس ەكەن. ول امالارىنا قاراماندا مەيىرىمدى، ادال، ەڭبەكقور ەدى. كۈنى جەتىپ اكەلەرى ئۇر ناۋقا ستان قايتىس بولادى. بار جىعان - تەرگەنن بالالارى اكەسىن جەرلەۋگە جۇمساپ، وزدەرى پاناسىز قالادى. بىاسقا امالدارى قالماغان جەتىم بالالار كۈن كورۇ ئۇشنى السى جولعا ا تتانادى. ئۇزاق جۇرگەن ئۇشەۋنىڭ الدىنان ەكى ايرىق جول شىعادى. وسى جەردە تاستا قاشالغان سوزدەر بار ەكەن. وندا ەكى باعت كورسەتىلگەن: بىرەۋى — بارسا كەلمەس، ەكىنشىسى — بارسا قايتار. امالارى:

— كىشى ئىنىمىز قايدا بارسا دا سى - سىياپانقا يە بولادى. ونىڭ بىزدەن قانداي ارتىقىلىعى بار؟ ودان دا ەلەمەستەن قۇتلايىق، — دەپ كەلمەسەدى دە:

— سەن بارسا كەلمەس دەگەن جولمەن كەت، ال ئىز بارسا - قايتارمەن بارايىق، — دەيدى ەلەمەسكە.

ەلمەس كەلمەسەدى. ول امالارىمەن قوشتاسىپ، ئوز جولمەن كەتەدى. جولىشباي قالماڭ ورماندا ەلەمەسكە كوڭجال قاسقىر كەزىگەدى. ول:

— سەن نەگە بۇل جولمەن جۇردىڭ؟ وسى جولدىڭ ”بارسا كەلمەس“ ەكەنن

بىلىمىۋشى مەھمەت؟ الدە ئومىر سۇرگىڭ كەلمەي مە؟ مەن سەنى جەيىمىن! — دەپ
اقىرادى.

لەمەس قاسقىرىغا:

— امال قاندا؟ ئومىر دە، ئولم دە — بىرەۋ. ودان قاشىپ قۇتلا المايسىڭ. پە شەنەمە
جازىلغانى وسى بولسا كۈنەسكە امال بار ما؟ جەگەنىڭ اس بولسىن! — دەگەن ەكەن.
قاسقىر وسىنداي باتىل ادامدى العاش كەزدەستىرگەن ەدى. لەمەستىڭ بەرگەن جاۋابىنا
رازى بولغان ول:

و، دوستىم، بۇل — مەنىڭ قۇلاعىما تىگەن ئېرىنىشى جىلى ءسوز. بۇدان بۇرىن ماعان
كەزىككەندەر ”جەگەنىڭ اس بولماسىن“ — دەيتىن. مەن ەرەگەسىپ، ولاردى ءولتىرۋىشى ەدىم.
سوندىقتان بۇل جول — ”بارسا كەلمەس“ اتانغان. سەنىڭ ايتقان ءسوزىڭ ماعان قاتتى ۇنادى.
مەن سەنى جەي المايمىن. ەكەۋىمىز دوس بولايىق. رەتى كەلسە ساعان كۈمەگىم دە ءتيىپ قالار،
— دەيدى دە، قوشتاسىپ ءوز جولمەن كەتەدى.

لەمەس ودان ارى جۇرە بەرەدى. ئېىر ۋاقىتتا الدىنان ۇلكەن قالا شىعادى. ول وسى قالاعا
قاراي بەت الادى. قالانىڭ كىرە بەرىس جەرىندە جارمەڭكە بولسىپ جاتىر ەكەن. لەمەس
جارمەڭكەنى ارالاپ كەلە جاتىپ الدىندا جاتقان ئېىر امىسانعا (قايشىققا) كوزى تۇسەدى. امياندى
جەردەن كوتەرىپ الىپ:

— مىناۋ كىمنىڭ اميانى؟ كىم جوعالتتى؟ — دەپ جار سالادى.

بۇل ءسوزدى ەستىگەن جارمەڭكەدە جۇرگەن قالا جۇرتى اڭتارىلىپ لەمەسكە قاراپ قالادى.
وسى كەزدە لەمەستى قورشاپ تۇرغان ادامداردىڭ اراسىنان ئېىر قاريا شىعپ:

— مەن جوعالتتىم. ونىڭ شىنىدە مەنىڭ ئومىر بويى ءجيىپ تەرگەن التىن تەڭگەلەرىم

بار. ولاردى ايلەم تىگىپ بەرگەن گۈلدى ورامالدىڭ شىئە تۇيىپ قويغانمىن. بالام، امياندى
اشنىپ كۈرشى، — دەيدى.

ەلەمەس امياندى قاراپ تۇرغان جۇرتتىڭ كوزىنشە اشادى. راسىندا دا شىئە گۈلدى
ورامالغا تۇيىلگەن التىن تەڭگەلەر بار ەكەن. جوعىن تاپقان قاريا قۇانىپ ەلەمەسكە العىسىن
ايتادى.

— بالام، ءوزىڭ كىم بولاسىڭ؟ قايدان كەلسىڭ؟ قايدا بارا جاتىر سىڭ؟ — دەپ ءجون
سۇرايدى.

ەلەمەس قارياغا بارلىق ءمان — ءجايدى ايتىپ بەردى. ونىڭ اڭگىمەسىن ەستىپ بولغان
قارت:

— سەن مەيىرىمدى، ادال جان ەكەنسىڭ. ەگەر قالاسىڭ وسى قالادا قال. مەنىڭ ءۇش
ۇلىم بار ەدى، ءتورتىنشىسى بول، — دەيدى.

ەلەمەس قارياغا ەرىپ ونىڭ ۇيىنە بارادى. قاريانىڭ بالالارىمەن بىرگە جەر قازىپ، ەگىن
ەگەدى. ءبىر كۈنى جەر قازىپ جۇرگەن ونىڭ كۈرەگىنە ءبىر زات ىلىنەدى. الىپ قازاسا التىن.
التىندى كورگەن ول ودان ارى قازا تۇسەدى. سول جەردەن ات باسىنداي التىن تالقى شىعادى.
ەلەمەس تاپقان التىندى الىپ، قاريانىڭ ۇيىنە كەلەدى دە:
— اكە، مەن ات باسىنداي التىن تاپتىم. مەنە، الگىز، — دەپ التىندى شالغا ۇسىنادى.
ونىڭ كوڭىلىنە رازى بولغان قاريا:

— بالام، بۇل التىننىڭ ماعان قاجەتى جوق. قاشانعى بىزبەن بىرگە تۇرا بىزەم دەيسىڭ.
وزىڭشە ءۇي-جاي بولسۇ، ءونىپ-ءوس. بۇل — ادالدىڭ مەن ەڭبەگىڭنىڭ ارقاسىندا تاپقان
بايلىعىڭ، — دەپ كەڭەس بەردى.

ەلەمەس العىسەن ايتىپ، التىننىڭ ئېمىر بولىگىن قارايغا بەردى. ئوزى قالغان التىننى ساتىپ، ۋىلەنىپ، ئۆي بولادى. مال - مۈلك جىنايدى. ەشقانداي قارا جۇمىستان قاشپاي، كۈنى - تۈنى ەڭبەك ەتەدى. بىردە جۇمىستان شارشاپ كەلگەن ەلەمەس ۋىقتاپ جاتىپ ئتۈس كورەدى دە، شوشىپ ويانادى. تۈسىندە اعالارنىڭ ھالى ناشار ەكەن. ”ئىت - تويغان جەرىنە، ەر - تۇغان جەرىنە“ دەۋشى ەدى. اعالارنىڭ جاعدايلارى قالاي ەكەن. مۈمكىن، ولار قىنالىپ جۇرگەن شىعار. وسى بايلىقتىڭ راقاتىن جالعىز ئوزىم كورگەنشە، اعالارىمىن بولىسەيىن!“، — دەگەن ويمەن ەلەمەس ەلىنە كۈشپەك بولادى. وسى كۈنگە دەيىن اكە بولپ كەلگەن قارايغا بارپ، باتاسىن الادى دا، جولعا شىعادى.

كۈشىپ كەلە جاتىپ، باياعى ەكى جول ايرىلاتىن جەرگە جەتكەندە اعالارىن كەزدەستىرەدى. ولار ابدەن جۇدەپ، ازىپ - تۈزىپ كەتكەن ەكەن.

ەلەمەس اعالارىنا كىم، تاماق بەرەدى. ەلدەرىنە ورالىپ، اكەلەرىنىڭ شاڭىراعىن قايتا كۈتەرەدى. ال اعالارى قانشا قىيىنشىلىق كۈرسە دە، مىنەزدەرى تۈك وزگەرمەپتى. ولار نىلەرىنىڭ بۇل جاساعان جاقسىلىعىن تۈسىنبەيدى. ەلەمەستى كۈندەپ، ودان قالاپدا قۇتىلۇدىڭ امالىن ويلاستىرا باستايدى. ئېمىر كۈنى اعايىندى ۋشەۋى ڭ اۋلاۋغا شىعادى. قايتار جولدا قاننەن - قاپەرسىز كەلە جاتقان ەلەمەستى اعالارى ولتىرەدى. دە ايدالادا تاستاپ، ۋىلەرىنە ورالادى. كەلىندەرىنە:

— سەنىڭ كۈيەۋىڭ ڭ اۋلاپ ئجۇرپ، ۈلكەن جارتاستان قۇلاپ مەرت بولدى، — دەپ، وتىرىك ايتادى. وزدەرى نىلەرىنىڭ بار جيعان - تەرگەن مال - مۈلكىنە يە بولپ، ايەلىن ەرتىپ باسقا جەرگە كۈشىپ كەتەدى.

وسى كەزدە باياعى قاسقىر جورتىپ كەلە جاتقان ەدى. ول الستا ۋشىپ - قونىپ، شۇىلداپ

جۈرگەن توپ قارغانى كورەدى. ”بۇل نە بولدى ەكەن؟“ دەگەن ويمەن قارغا ۋيمەلەگەن جەرگە جاقىندايدى. كەلىپ قاراسا، بۇرىنقى ۋوزىنىڭ دوسى ۋولپ جاتقان. ەندى نە سىستەۋ كەرەك دەپ تۇرغاندا قاسقىرغا ۋېر وي ساپ ەتە تۈسەدى. ول جاتا قالىپ، بىلىدىرتەي جەر باۋىرلاپ جىلجىپ بارادى دا، قارعالاردىڭ اراسىنان پاتشاسىن ۋستاپ الادى. قالعان قارعالار:

— پاتشامىزدى بوسات! — دەپ شۇلاپ قويا بەرەدى.

سوندا قاسقىر قارعالارغا:

— سەندەر ادام تىرىلتەتىن ۋشوپ اكەلىپ بەرىڭدەر! ول ەڭ بىيىك قۇزدىڭ باسىندا وسەدى. مەنە، سوندا عانا پاتشالارىڭدى بوساتامىن، — دەيدى.

قارعالار كەلىسىپ، ادام تىرىلتەتىن ۋشوپ وسەتىن قۇزدى نىزدەپ جان - جاققا ۋشىپ كەتەدى. ولار جەر-كوكتى قويماي قاراپ، اقىرى سول قۇزدى تابادى. قۇزدىڭ باسىندا جان - جامىنا ساۋلەسىن شاشىپ تۇرغان ۋشوپتى كورەدى. نىزدەگەندەرىن تاپقاننى قۇانعان ولار ۋشوپتى لىپ، كەرى قاراي ۋشادى. قاسقىر قارعالار اكەلگەن ۋشوپتى سۇغا سالىپ جۇمسارتىپ، ەلەمەستىڭ اۋزىنا سالادى. ەلەمەس ورنىنان تۈرەگەلەدى. قاسقىر قارعالاردىڭ پاتشاسىن قويا بەرەدى.

قايتا تىرىلگەن ەلەمەس ەسىن جىيىپ، دوستىنا راقىمەتىن ايتادى. سونان سولڭ اعالارىن نىزدەپ شىعادى. كوپ ۇزاماي الدىنان اۋىل كورىنەدى. بۇل اعالارىنىڭ اۋىلى ەكەن. ەلەمەس ۇلكەن اعاسىنىڭ ۋيسىنە بارادى. ول جەردەن نان پىسىرىپ وتىرعان ۋوزىنىڭ ايەلىن كەزدەستىرەدى. ەكەۋى كورىسىپ بولعان سولڭ شكە كىرەدى. ۋۇيدىڭ تۈر جامىنىدا اعاسى ۋيىقتاپ جاتىر ەكەن. اشۋىن توقتاتا الماعان ول اعاسىن قىلقىندىرىپ ۋولتىرىپ قويا جازدايدى. ارتىنان كىرگەن ايەلى ونى ارەڭ دەگەندە توقتاتادى. ۋنىسىنىڭ تىرى ەكەنىن كورگەن جانە

ونىڭ اشۇنن قورققان ۈلكەن اعاسى ەلەمەستىڭ ايعىنا باس ۇرىپ كەشىرىم سۇرايدى. اشۇى باسەڭدەگەن ەلەمەس:

— ءومىر سەنى ەش وزگەرتەپەتتى. ”اققا قۇداي جاق“ دەمەكشى مەن دوستىمنىڭ ارقاسىندا قايتا ءتەرىلدىم. ءبىراق سەنەن ءوشىمدى العىم كەلمەيدى. جامان بول، جاقسى بول، باۋىرىمىڭ. ”تەرى ءجۇر، ءبىراق مەنىڭ ماڭايمىز جولاۋشى بولما“، — دەيدى دە، ايلەن ەرتەپ ۈيدەن شەيىپ كەتەدى.

ەندى ەلەمەس ايلەن سەرت جەردە قالدىرىپ، ءوزى كىشى اعاسىنىڭ ۈينە بارادى. اعاسى سەرتتا قۇلپىتاس جاساپ وتىر ەكەن. ول ءنىسىن تانىمايدى. ەلەمەس تە تانىماعان كىشى بولپ سالەم بەرەدى.

— ۈيگە كىر، — دەپ، اعاسى سى - قۇرمەت كورسەتەدى.

اڭگىمەلەسە وتىرىپ، ول ەلەمەسكە بار سىرىن ايتادى.

— ءبىز اعايىندى ءۇش جىگىت بولاتىنىز. كىشى ءنىمىزدىڭ اتى ەلەمەس ەدى. كۇنىشل اعام، ”ونى ولتىرەيىك تە، بايلىعىن ءبولپ الايىق“، — دەپ قويمايدى. بىردە اڭنان ورالىپ كەلە جاتقان كەزىمىزدە ەلەمەستى ءولتىرىپ، جاپان دالادا تاستاپ كەتتىك. ءنىمدى اعامنىڭ تىلىنە ەرىپ كومبەي كەتەپ ەدىم. ەندى سول جاساعان وپاسىزدىعىما وكىنىپ ءجۇرمىن. تەم بولماسا ونىڭ سۈيەگىن تاۋىپ جەرلەيىن دەپ، قازىر باسنا قوياتىن قۇلپىتاس جاساپ جاتىرمىن، — دەيدى.

ەلەمەس كىشى اعاسىنىڭ اڭگىمەسىن تىڭداپ بولعان سولڭ، ءوزىن تانىستىرادى. باسنان وتكىزگەن جايدى بايانداپ بەرەدى. اعاسى نىسىنەن كەشىرىم سۇرايدى. وسىلاي، اعايىندى ەكەۋى تاتۋلاسىپ، جىلاپ كورسەدى.

ولار باياعى اكلەرىنىڭ شاڭىراغىن قايتا كوتەرىپ، بالالى - شاعالى بولادى. جالعىز قالعان
ۈلكەن اعالارى قارتايغان كەزىندە قاتەلىگىن ءتۈسىنىپ، باۋىرلارىنا كەلىپ قوسىلادى.

التن جۇزىك

باياعىدا مۇرات دەگەن كىسى بولغان ەكەن. ءبىر كۈنى ول اللىس ساپارعا اتتانادى. جول
ءجۇرپ كەلە جاتىپ، قاتتى شارشاغان مۇرات ايدالاداعى جالعىز ۇيگە كەز كەلەدى. ۇيگە
كىرسە ايعى كىسەندەۋلى، ءبىر جاس، ادەمى كەلىنشەك وتىر. قاسىندا ۇش كۇشەك
جۇگىرىپ ءجۇر. مۇرات امانداسىپ بولغان سولك:

— قۇدايى قوناقيىن. ءدام ايداپ وسى ۇيگە كەلىپ وتىرمىن. قارسى بولماساڭىز، ءسىزدىك
ۇيگە توقتاپ الدەنىپ، تاماقتانىپ السام با دەپ ەدىم. اقيىڭىز كەتپەس، پۇلىن بەرەم، — دەيدى.
كەلىنشەك مۇراتتى ەت پەن قىمىزعا تويدىرادى. تاماق ءشىپ بولغان سولك، ءبىر-بىرىنەن
ءجون سۇراسادى. كەلىنشەكتىك اتى حانىم ەكەن. ول:

— مەن سىقىرشى شالدىك ايلەلمىن، مىنا كۇشەكتەر ونىك بالالارى. كۇيەۋىمنىك بويى
ءبىر قارس، ساقالى - قىرىق قارس. ول قازىر ماللىن باعىپ، دالادا ءجۇر، ۇيگە كەشكە قاراي
كەلەدى. ۇزىنىك ماعان كورسەتكەن قورلىعى ۇشان تەڭىز، — دەپ اڭگىمەلەپ بەرەدى. —
مەنىك ادام اتاۋلىنى كورمەگەنمە ءبىرتالاي جىل بولدى. ءسىزدى قۇداي ايداپ كەلگەن شىعار.
مەنى وسى پالەدەن قۇتقارا كورىڭىز، — دەيدى سۇرانىپ.

مۇرات كەلىسەدى، سول كەزدە حانىم ءسوزىن جالعاستىرىپ:

— ونىك كەلەتىن ۋاقتى بولىپ قالدى. بۇل جەردەن تەزىرەك كەتكەنىمىز ءجون. ۇزى
— جۇيرىك. ءبىزدىك ءبىر كۇن جۇرگەن جەرىمىزگە كوزدى اشىپ جۇمعانىشا جەتىپ بارادى.